

Richtlijnen “zicht op veiligheid” door Veilig Thuis en gemeenten

Versie: 0.3

Breda, 13 januari 2017

Auteurs: Debbie Maas, Marieke Kleinjan Veilig Thuis West-Brabant in afstemming met Ambtelijke werkgroep Veilig Thuis West-Brabant in de personen; Miriam Teeuw Gemeente Werkendam, Renske Nuiten gemeente Moerdijk, Herman Wietmarschen & Gineke Kuin gemeente Breda, Caroline van Sundert gemeente Oosterhout, Marcel van 't Zand gemeente Drimmelen, Madelon van Vliet gemeente Steenbergen.

Inhoud

1. Aanleiding	3
2. Visie 'zicht op veiligheid' en ketensamenwerking.....	3
2.1 Definitie van veiligheid	4
2.2 Gefaseerde ketensamenwerking.....	4
2.3 Functie van het triage-instrument en voorwaarden om onveiligheid te doorbreken	5
3. Kaders en taken Veilig Thuis.....	6
3.1 Wanneer begint de verantwoordelijkheid van Veilig Thuis voor de veiligheid?.....	6
3.1.1 Bij advies geen verantwoordelijkheid bij Veilig Thuis	6
3.1.2 Bij melding beoordeelt Veilig Thuis de verantwoordelijkheid voor zicht op veiligheid	6
3.2 Wanneer eindigt de verantwoordelijkheid van Veilig Thuis voor de veiligheid?.....	7
3.3 Varianten in verantwoordelijkheid bij Veilig Thuis voor de veiligheid.....	7
3.3.1 Lokale ondersteuning naar aanleiding van een melding.....	7
3.3.2 Onderzoek bij Veilig Thuis	8
3.3.3 Casusregie door Veilig Thuis.....	8
3.3.4 Inbreng casus bij Huiselijk Geweld Overleg (HGO) of Scenarioteam Seksueel Geweld (ST SG)	8
4. Voorwaarden in de samenwerking bij 'zicht op veiligheid'	10
4.1 Condities waaraan de lokale toegang moet voldoen	10
4.2 Wachtlijsten	10
4.3 Escalatiemodel als samenwerking niet werkt en zicht op veiligheid in geding komt.....	11
5. Zicht op veiligheid bij overdracht door Veilig Thuis	12
5.1 Vervolgstappen na een overdracht	12
5.1.1 Geen zorgen over veiligheid	12
5.1.2 Zorgen over veiligheid – Veilig Thuis draagt over aan cliëntsysteem	12
5.1.3 Zorgen over veiligheid – Veilig Thuis draagt over aan lokale toegang.....	12
6. Uitvoering van overdracht samengevat in een werkproces	14

1. Aanleiding

Deze richtlijn is geschreven voor gemeenten en Veilig Thuis West-Brabant met als doel sluitende afspraken te maken over begin en einde van verantwoordelijkheid voor zicht op veiligheid bij huiselijk geweld en kindermishandeling en geeft aan welke activiteiten hieraan gekoppeld zijn.

Zicht op veiligheid in zorgelijke situaties van (mogelijk) huiselijk geweld en/of kindermishandeling is een verantwoordelijkheid van zowel gemeenten, Veilig Thuis als burgers en professionals van andere beroepsgroepen. Voor professionals zijn die verantwoordelijkheid en de stappen die de professional dient te zetten, vastgelegd in de Meldcode Huiselijk geweld en Kindermishandeling.¹ Deze richtlijn bestrijkt de afspraken tussen Veilig Thuis West-Brabant en de gemeentelijke toegang (Centrum voor Jeugd & Gezin en wijkteams.)

De wet verplicht gemeenten om een Veilig Thuis te hebben en te faciliteren dat Veilig Thuis kan samenwerken met partners en toe kan leiden naar passende hulp. De heer Jan Dirk Sprokkereef heeft in opdracht van de VNG en in samenwerking met het netwerk Veilig Thuis een kwaliteitskader Veilig Thuis opgesteld. Dit is gesteund door de VNG Commissie Gezondheid en Zorg. De richtlijn *zicht op Veiligheid* in West-Brabant hanteert de uitwerking van dit kwaliteitskader en vertaalt deze naar regionale samenwerking, wat tot stand is gekomen door Veilig Thuis West-Brabant en de ambtelijke werkgroep Veilig Thuis.

LEESWIJZER

In hoofdstuk 2 wordt ingegaan op de visie 'zicht op veiligheid' en de daarbij samenhangende ketensamenwerking. Het moet voor alle ketenpartner helder zijn wat we verstaan onder 'veiligheid', hoe ketensamenwerking het best tot zijn recht komt en wat nodig is om onveiligheid te kunnen doorbreken.

In hoofdstuk 3 wordt Veilig Thuis als vertrekpunt gebruikt. In dit hoofdstuk wordt eerst toegelicht welke verantwoordelijkheid Veilig Thuis heeft op 'zicht op veiligheid' en wanneer deze eindigt. Vervolgens komen de varianten van actieve betrokkenheid van Veilig Thuis aan bod.

In hoofdstuk 4 staan de voorwaarden in de samenwerking bij 'zicht op veiligheid' geformuleerd en de condities waaraan de lokale toegang moet voldoen.

Hoofdstuk 5 omschrijft hoe 'zicht op veiligheid' gewaarborgd kan blijven indien sprake is van overdracht van Veilig Thuis naar de lokale toegang, gevolgd door een stroomschema.

2. Visie 'zicht op veiligheid' en ketensamenwerking

Onderstaande visie is gebaseerd op het visiedocument van L. Vogtländer & S. van Arum over het triage-instrument en de ketensamenwerking: "Eerst samenwerken voor veiligheid, dan samenwerken voor risicogestuurde zorg"². Het betreft een visie op ketenzorg bij kindermishandeling, huiselijk geweld en seksueel misbruik en de centrale rol hierbij van het triage-instrument Veilig Thuis. Veilig Thuis hanteert het triage-instrument bij alle binnenkomende meldingen.

¹ <https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/huiselijk-geweld/inhoud/meldcode>

² Bron: L. Vogtländer & S. van Arum, mei 2016, *Eerst samenwerken voor veiligheid, dan samenwerken voor risicogestuurde zorg, 'Een duurzame visie op ketenzorg bij kindermishandeling, huiselijk geweld en seksueel misbruik en de centrale rol hierbij van het triage-instrument Veilig Thuis'*

2.1 Definitie van veiligheid

Om samenwerkingsafspraken te concretiseren is het van belang om te duiden wat we precies bedoelen als we spreken over veiligheid.

Veiligheid: de aanwezigheid van krachten die hebben laten zien voldoende en gedurende langere tijd te beschermen tegen het gevaar of dreiging daarvan (bron: Turnell)

Gevaar: bestaat uit de feitelijke onveilige gebeurtenissen die zich hebben voorgedaan en waarover zorg is dat ze zich herhalen.

Eerst directe veiligheid, dan risicogestuurde zorg voor stabiele veiligheid

Om doelgericht en effectief te kunnen handelen in de dagelijkse praktijk maken wij een onderscheid tussen veiligheid op de korte termijn (*directe veiligheid*) en veiligheid op de lange termijn (*stabiele veiligheid*). Directe veiligheid en stabiele veiligheid kunnen niet tegelijkertijd worden aangepakt, want eerst moet er veiligheid zijn om tot rust te komen en na te kunnen denken. Pas als er voldoende directe veiligheid is, ontstaat ruimte voor verwerking en verandering. Werken aan het vergroten van veiligheid is een proces op zichzelf, een veiligheidsplan is een hulpmiddel in dit proces. Het vraagt om gerichte aandacht, verloopt stapsgewijs en heeft langere tijd nodig. Directe veiligheid bereiken we door een gezamenlijk opgesteld *veiligheidsplan* over wat voldoende veiligheid inhoudt, waarbij betrokkenen daarin gemaakte afspraken nakomen door dit in hun gedrag en handelen te laten zien.

Directe veiligheid: staat voor het realiseren van directe veiligheid door mishandeling, verwaarlozing of het geweld te stoppen en de slachtoffers te beschermen. Dit schept de voorwaarden voor hulpverlening waarmee de onderliggende factoren kunnen worden aangepakt die de onveiligheid in stand houden.

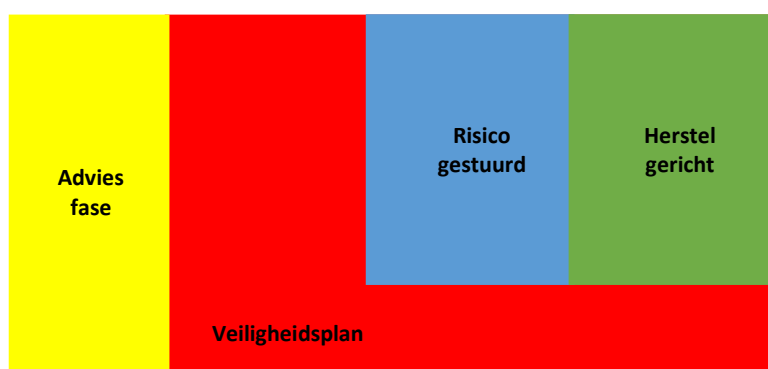
Stabiele veiligheid: het aanpakken van de onderliggende factoren zelf heet 'risicogestuurde zorg' en daarmee wordt beoogd om stabiele veiligheid te realiseren.

2.2 Gefaseerde ketensamenwerking

Er zijn drie fasen van Linda Vogtlander en Sander die zinvol kunnen worden geïntegreerd in de ketenaanpak in het aanbieden van veiligheid en zorg. In de Richtlijn zicht op veiligheid West-Brabant is een vierde fase toegevoegd namelijk de adviesfase (inclusief signalering). Deze is van belang om preventief en vroegtijdig met behulp van advies vervolgtrajecten in te zetten zonder opschalen. De vier fasen zijn dan als volgt:

- In de keten elkaar consulteren indien signalen zijn van onveiligheid (de adviesfase);
- werken aan directe veiligheid met een veiligheidsplan;
- werken aan stabiele veiligheid met een hulpverleningsplan voor risicogestuurde zorg;
- werken aan herstel van de ontwikkeling van de individuele gezinsleden met herstelplannen voor trauma-geïnformeerde en herstelgerichte zorg;

Door gefaseerd te werken wordt het natuurlijke herstelproces van het gezin in de tijd ondersteund en gevolgd. Tevens biedt het de professionals overzicht en rust gedurende het proces van hulpverlening.

2.3 Functie van het triage-instrument en voorwaarden om onveiligheid te doorbreken

De belangrijkste functie van het triage-instrument Veilig Thuis is om het proces van het vergroten van de veiligheid bij meldingen van geweld in huiselijke kring op doelmatige wijze in gang te zetten in samenwerking met de melder, het gezin en de ketenpartners. Uitgangspunten hierbij zijn:

- Het vaststellen van schade en van de noodzaak tot ingrijpen.
- De belangrijkste voorspeller van herhaling wordt in kaart gebracht.
- Alle uitingen van onveiligheid en geweld in huiselijke kring worden vermeld.
- De kennis van de melder wordt optimaal ingezet door samen met hem de triage te doorlopen.
- Er is oog voor alle relaties in systeemverband en de onveilige relatie pleger-slachtoffer staat centraal.
- Er worden specifieke vragen gesteld met de focus op onveiligheid en gevaar.
- De beoordeling en de besluitvorming geschiedt samen met collega's binnen en buiten Veilig Thuis.

De belangrijkste voorwaarden om onveiligheid te doorbreken zijn:

1. Alle professionals werken samen aan veiligheid
2. Bij structurele onveiligheid volgt een gespecialiseerde multidisciplinaire aanpak
3. Resultaatgericht werken met focus op de veiligheid in de relaties (systeemgericht werken)
4. Een integraal plan bevat afspraken over doelen en oplossingen die je samen aan tafel maakt
5. Alle onveilige gezinnen hebben een casusregisseur (toezicht en voortgang op veiligheid)
6. Delen van informatie heeft als doel om de persoonlijke levenssfeer van gezinsleden veilig te maken

3. Kaders en taken Veilig Thuis

3.1 Wanneer begint de verantwoordelijkheid van Veilig Thuis voor de veiligheid?

Op het moment dat een burger of een professional zelf niet in staat is de veiligheid van de betrokkenen te herstellen of de risico's op onveiligheid weg te nemen, kunnen zij Veilig Thuis inschakelen. Veilig Thuis heeft specifieke expertise en bevoegdheden om vast te stellen wat er aan de hand is en wat nodig is om veiligheid te realiseren. Vervolgens beoordeelt Veilig Thuis welke inzet nodig is voor de aanpak van risico's en herstel. Veilig Thuis werkt hierin altijd samen met de betrokkenen, het sociale netwerk en andere professionals.

Veilig Thuis heeft onder andere de volgende wettelijke taken³:

- het geven van advies en zo nodig het bieden van ondersteuning aan ieder die in verband met een vermoeden van huiselijk geweld of kindermishandeling⁴ om dit advies vraagt;
- het fungeren als meldpunt voor gevallen of vermoedens van huiselijk geweld of kindermishandeling⁴.

3.1.1 Bij advies geen verantwoordelijkheid bij Veilig Thuis

In geval van advies beperkt Veilig Thuis zich tot contact(en) met de advies/hulpvrager. Bij een advies legt Veilig Thuis geen gegevens vast van de leden van het gezin of huishouden. Veilig Thuis is in dit geval niet verantwoordelijk voor het zicht op de veiligheid in het betrokken cliëntsysteem. Deze verantwoordelijkheid blijft bij de advies/hulpvrager (dit geldt voor zowel burgers als professionals). Veilig Thuis bespreekt dit nadrukkelijk met degene die het advies vraagt.

3.1.2 Bij melding beoordeelt Veilig Thuis de verantwoordelijkheid voor zicht op veiligheid

Bij een melding legt Veilig Thuis gegevens vast van de leden van het gezin of huishouden. Een melding kan ook volgen uit een adviesvraag (paragraaf 3.1.1). Veilig Thuis moet zo spoedig mogelijk, maar uiterlijk binnen vijf werkdagen na ontvangst van de melding de triage van deze melding afronden⁵. Zodra Veilig Thuis kennis heeft genomen van een spoedeisend karakter van een melding, is Veilig Thuis verantwoordelijk voor het zicht op de veiligheid en de te nemen vervolgstappen. Veilig Thuis is vanaf datum ontvangst van de melding verantwoordelijk voor het zicht op de veiligheid in het betrokken cliëntsysteem.

Veilig Thuis blijft zelf verantwoordelijk voor de noodzakelijke vervolgstappen en dus voor het zicht op de veiligheid in het cliëntsysteem, als de uitkomst van de triage tot een of meer van de volgende conclusies leidt:

- de bedreiging van de veiligheid van een of meer betrokkenen vraagt om directe interventie;
- uit de melding blijkt dat er sprake is van structurele ernstige onveiligheid, hetgeen op korte termijn vraagt om afspraken over de veiligheid;

³ Zie ook het handelingsprotocol van Veilig Thuis voor een overzicht van deze taken

⁴ Veilig Thuis fungeert ook als meldpunt en geeft ook advies en biedt zo nodig ondersteuning op het gebied van seksueel misbruik. Dit is echter niet als zodanig opgenomen in de wet.

⁵ Uitvoeringsbesluit WMO 2015, artikel 4.1.7 lid 1: Veilig Thuis start binnen vijf dagen na ontvangst van een melding, nadat is vastgesteld dat onderzoek moet plaatsvinden, het onderzoek naar kindermishandeling of huiselijk geweld.

- uit de melding kan worden opgemaakt dat er sprake is van huiselijk geweld of kindermishandeling, maar de melding bevat onvoldoende informatie om een oordeel te vormen over de vraag welk vervolgtraject passend is;
- er is anonimiteit ten opzichte van het gezin toegezegd aan de melder door Veilig Thuis;
- Veilig Thuis heeft besloten tot het doen van een verzoek tot onderzoek bij de Raad voor de Kinderbescherming.

3.2 Wanneer eindigt de verantwoordelijkheid van Veilig Thuis voor de veiligheid?

In geval van een melding wordt door Veilig Thuis met behulp van triage binnen 5 werkdagen op basis van de inhoud van de melding en op basis van een (veiligheids)taxatie tot een besluit gekomen over de noodzakelijke vervolgstappen naar aanleiding van de melding. Veilig Thuis draagt zo spoedig mogelijk doch uiterlijk binnen een termijn van 10 weken⁶ zorg voor het inzetten van vervolgtrajecten. Ook wordt er door Veilig Thuis een besluit genomen over welke instelling(en) of professional(s) de verantwoordelijkheid gaat nemen voor de uitvoering van deze vervolgstappen.

Partijen waarbij deze verantwoordelijkheid kan worden belegd zijn:

- een instelling of professional die door de gemeente is aangewezen om hulp en/of ondersteuning te bieden/verlenen aan het gezin of huishouden, ofwel de lokale toegang (CJG / wijkteam) in het vrijwillig kader;
- het cliëntsysteem, wanneer deze zelf voldoende mogelijkheden heeft om de veiligheid te waarborgen, en het cliëntsysteem bereid is om eventuele hulp te vragen en te accepteren;
- Veilig Thuis, op basis van criteria die zijn vastgesteld in het handelingsprotocol Veilig Thuis.

Wanneer Veilig Thuis de verantwoordelijkheid voor de uitvoering van de vervolgstappen belegt bij het cliëntsysteem of bij de lokale toegang, dan eindigt de verantwoordelijkheid van Veilig Thuis voor het zicht op de veiligheid van het cliëntsysteem vanaf dat moment (zie ook hoofdstuk 6 voor de condities die aan de overdracht worden gesteld). Veilig Thuis draagt verantwoordelijkheid voor de afweging en het besluit tot overdracht. Veilig Thuis biedt indien gewenst lokale ondersteuning daar waar professionals zich nog onvoldoende toegerust voelen dan wel samen optrekken gewenst is.

3.3 Varianten in verantwoordelijkheid bij Veilig Thuis voor de veiligheid

Veilig Thuis beoordeelt de meldingen aan de hand van een erkend triage instrument⁷.

1. Lokale ondersteuning naar aanleiding van een melding
2. Onderzoek
3. Casusregie
4. Agenderen op het Huiselijk Geweld Overleg (HGO) of Scenario Team Seksueel Geweld (ST SG)

3.3.1 Lokale ondersteuning naar aanleiding van een melding

Op basis van de inhoud van de melding beoordeelt Veilig Thuis dat de melding overgedragen kan worden naar de lokale toegang en lokale ondersteuning vanuit Veilig Thuis gewenst is ('warm overdracht'). Dit besluit wordt multidisciplinair⁸ gemaakt. Deze lokale ondersteuning heeft als doel de regie op veiligheid warm over te dragen aan de lokale toegang. Lokale ondersteuning vanuit VT

⁶ Uitvoeringsbesluit WMO 2015, artikel 4.1.7 lid 2: Veilig Thuis oordeelt zo spoedig mogelijk, doch uiterlijk binnen tien weken na de vaststelling, bedoeld in het eerste lid, of, en zo ja, tot welke stappen een onderzoek aanleiding geeft.

⁷ Triage Veilig Thuis (versie landelijk prototype 0.6), GGD GHOR Nederland, 2015

⁸ Overleg met gedragswetenschapper of vertrouwensarts.

kan onder meer bestaan uit: gezamenlijk op huisbezoek gaan, gezamenlijk een veiligheidsplan opstellen of het organiseren van een (familie)netwerkberaad.

Lokale ondersteuning die geboden wordt op initiatief van een professional wordt gezien als advies. Dit betekent dat de verantwoordelijkheid voor zicht op veiligheid bij die betreffende professional is belegd.

3.3.2 Onderzoek bij Veilig Thuis

De functie onderzoek wordt ingezet wanneer:

- de veiligheid van leden van het gezinssysteem bedreigd wordt;
- er onvoldoende zekerheid is over de vraag of sprake is van huiselijk geweld of kindermishandeling;
- er onvoldoende informatie beschikbaar is om een keuze te maken voor de inzet van een vervolgtraject;
- er aanwijzingen zijn dat (leden van) het gezinssysteem niet bereid is de noodzakelijk geachte hulp te accepteren.

Veilig Thuis doet naar aanleiding van een melding van huiselijk geweld of kindermishandeling of een vermoeden daarvan, onderzoek of daarvan daadwerkelijk sprake is. Vervolgens beoordeelt Veilig Thuis de vraag of, en zo ja tot welke stappen, de melding van huiselijk geweld of kindermishandeling of een vermoeden daarvan aanleiding geeft. Veilig Thuis voert (een of meer) individuele gesprekken met alle direct betrokkenen bij het huiselijk geweld, de (kinder-)mishandeling of de ouderenmishandeling. Kinderen worden zoveel mogelijk gezien en gesproken door Veilig Thuis, (persoonlijk) gesproken in ieder geval wanneer zij zes jaar of ouder zijn. Veilig Thuis vraagt waar nodig informatie op bij het professionele netwerk van de leden van het gezin of het huishouden. Veilig Thuis betreft waar mogelijk het informele netwerk van de direct betrokkenen bij het huiselijk geweld, de (kinder-)mishandeling of de ouderenmishandeling om de benodigde stappen voor duurzame veiligheid te waarborgen en monitort deze stappen.

3.3.3 Casusregie door Veilig Thuis

Vanuit Veilig Thuis kan bij risicovolle en/of complexe situaties ook casusregie worden ingezet eventueel ondersteund met een passende maatregel (bijv. tijdelijk huisverbod). Ook bij bijzondere vormen van geweld waarbij specifieke expertise nodig is tijdens de aanpak (ouderenmishandeling, eer gerelateerd geweld, familiedrama's) kan de casusregie belegd worden bij Veilig Thuis. Als sprake is van risicovolle situaties in combinatie met zorgmijndend gedrag kan er vanuit het interventieteam (regionaal team) hulp ingezet worden (hierin participeren ook Veilig Thuis medewerkers).

De casusregie is gericht op het in beeld brengen van de oorzaken van het geweld, bezien welke hulp ingezet moet worden en daarbij de meest geëigende organisatie te betrekken voor herstel en eventueel behandeling gericht op veiligheid binnen gezinnen. Bij alle vormen van casusregie is de medewerker van Veilig Thuis in de risicovolle fase contactpersoon voor het gezin en de bij het gezin betrokken ketenpartners. Dit wordt kenbaar gemaakt aan alle betrokkenen.

3.3.4 Inbreng casus bij Huiselijk Geweld Overleg (HGO) of Scenarioteam Seksueel Geweld (ST SG)

Bij vermoedens van complexe problematiek op het gebied van huiselijk geweld of seksueel geweld agendeert Veilig Thuis deze melding in het Huiselijk Geweld Overleg (HGO) of Scenarioteam Seksueel Geweld (ST SG) die plaatsvinden in beide veiligheidshuizen Breda en Bergen op Zoom. Betrokkenen worden hierover geïnformeerd door Veilig Thuis. Het huiselijk geweld overleg is een overleg waaraan onder meer de volgende partners deelnemen: Politie, Openbaar Ministerie, MEE, Algemeen

Maatschappelijk Werk, Veilig Thuis en GGZ. Vanuit dit overleg wordt door een hulpverlener contact opgenomen met de betrokkenen. Samen met de betrokkenen wordt dan gekeken naar wat nodig is op het gebied van hulp, steun en veiligheid. Thans wordt ingezet op doorontwikkeling van deze overlegstructuren. De ontwikkeling is van praten over naar praten met gezinnen en enkel vooroverleg indien gevaar setting dit vraagt. Nadrukkelijk wordt hierbij afgestemd en samengewerkt met het lokale veld.

4. Voorwaarden in de samenwerking bij 'zicht op veiligheid'

Bij 'zicht op veiligheid' zijn voorwaarden nodig om onderlinge verwachtingen in de keten helder te krijgen. Daarbij is het van belang te weten aan welke condities de lokale toegang moet voldoen, hoe omgegaan wordt met wachtlijsten en wat er moet gebeuren als samenwerking niet werkt.

4.1 Condities waaraan de lokale toegang moet voldoen

De lokale toegang is in staat om:

- uitvoering te geven aan de meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling;
- een veiligheidsplan⁹ en een hulpverlenings- en herstelplan op te stellen en uit te voeren;
- de melding te bespreken met het cliëntsysteem en in een lichte mate aan vraagverheldering te doen (niet-vraaggericht werken)
- met voldoende capaciteit uitvoering te geven aan de noodzakelijke vervolgstappen van meldingen die door Veilig Thuis worden overgedragen;
- binnen één a twee werkdag(en) aan Veilig Thuis bevestigen dat de overdracht van een zaak is ontvangen. Dit geschiedt door middel van het sturen van een email of telefonische bevestiging van ontvangst.
- indien bescherming noodzakelijk is; een verzoek tot onderzoek in te dienen naar de Raad voor de Kinderbescherming;
- coördinatie van zorg organiseren.

Veilig Thuis heeft de verantwoordelijkheid de gemeente te informeren wanneer de lokale toegang geen uitvoering geeft aan bovenstaande afspraken.

4.2 Wachtlijsten

Het streven is dat er geen wachtlijsten zijn, zowel bij Veilig Thuis als bij de lokale toegang. Bij signalering van wachtlijsten is de gemeente verantwoordelijk.

De volgende uitgangspunten gelden bij wachtlijsten bij lokale toegang en Veilig Thuis:

- De hele keten is verantwoordelijk voor het zicht op veiligheid. Bij overdracht is het nodig dat er een check is of de casus al is opgepakt.
- Degene aan wie wordt overgedragen houdt zicht op de veiligheid.
- Veilig Thuis krijgt bericht/terugkoppeling wanneer casus niet opgepakt kan worden binnen 2 weken.
- Veilig Thuis heeft de verantwoordelijkheid de gemeente te informeren wanneer de lokale toegang kampt met een wachtlijst.
- Als sprake is van een wachtlijst, dan blijft Veilig Thuis tijdelijk verantwoordelijk voor zicht op de veiligheid en bericht de gemeente hierover. Na interventie door gemeente kan Veilig Thuis de casus overdragen.
- Er zijn afspraken gemaakt met gemeenten wanneer Veilig Thuis opschaaft in verband met wachtlijstproblematiek bij Veilig Thuis. Veilig Thuis schaaft op naar de Stuurgroep Veilig Thuis indien een wachtlijst ontstaat welke binnen 3 weken niet weggewerkt kan worden.

⁹ Hierbij wordt bedoeld op een veiligheidsplan zoals in het VNG Model Handelingsprotocol gedefinieerd: Een beschrijving van de maatregelen en afspraken die gemaakt worden voor herstel van de veiligheid van alle betrokkenen.

4.3 Escalatiemodel als samenwerking niet werkt en zicht op veiligheid in geding komt

In sommige gevallen kan het voorkomen dat zicht op veiligheid niet is geborgd, door onenigheid of meningsverschil over visie en aanpak in een casus tussen professionals van Veilig Thuis en de lokale toegang. Uitgangspunt is dat het cliëntsysteem hiervan niet de dupe wordt en de verantwoordelijkheid voor het zicht op veiligheid (tijdelijk) wordt overgenomen door Veilig Thuis, totdat helder is wie waarvoor verantwoordelijk is en kan zijn. Daarbij gelden de volgende stappen:

1. Er vindt een gesprek plaats tussen de professionals Veilig Thuis en de instelling/ professional waarnaar de casus is overgedragen.
2. Indien stap 1 niet leidt tot een oplossing, wordt opgeschaald naar de leidinggevenden. De leidinggevenden van beide organisaties gaan samen met de betrokken professionals in gesprek over het vervolg in de casus. In de tussentijd wordt deze casus opgepakt door Veilig Thuis tot duidelijk is wat het vervolg zou moeten zijn.
3. Als blijvend verschil in visie geconstateerd wordt en dit de samenwerking belemmert bij overdracht, dan wordt opgeschaald naar de gemeente. Bij een terugkerend probleem in visieverschil wordt deze opgeschaald naar de regionale stuurgroep.

5. Zicht op veiligheid bij overdracht door Veilig Thuis

Veilig Thuis verstrekt bij een overdracht bij voorkeur alleen feiten. Meent Veilig Thuis dat ook een mening, een oordeel of een hypothese moet worden verstrekt, dan scheidt Veilig Thuis deze van de feiten en geeft nadrukkelijk aan van wie de mening, het oordeel of de hypothese afkomstig is en op basis van welke feiten deze gegeven is.

5.1 Vervolgstappen na een overdracht

Bij een overdracht door Veilig Thuis zijn drie vervolgstappen mogelijk:

- Geen zorgen over veiligheid – Veilig Thuis sluit af
- (Lichte) zorgen over veiligheid – Veilig Thuis draagt over aan cliëntsysteem
- Zorgen over veiligheid – Veilig Thuis draagt over aan lokale toegang

5.1.1 Geen zorgen over veiligheid

Wanneer de professional van Veilig Thuis tot het oordeel komt dat er geen zorgen zijn en Veilig Thuis geen reden ziet voor verdere bemoeienis, zal Veilig Thuis het dossier afsluiten. Op dat moment houdt de verantwoordelijkheid voor zicht op veiligheid voor Veilig Thuis op en ligt deze bij het cliëntsysteem. Veilig Thuis is er voor verantwoordelijk dat het cliëntsysteem en de melder voor deze overweging/beslissing schriftelijk worden geïnformeerd.

5.1.2 Zorgen over veiligheid – Veilig Thuis draagt over aan cliëntsysteem

De bemoeienis van Veilig Thuis bij de melding wordt direct beëindigd, wanneer:

- Veilig Thuis van mening is dat de zorgen die er over de veiligheid zijn door het cliëntsysteem zelf voldoende kunnen worden opgepakt en het cliëntsysteem zelf voldoende mogelijkheden heeft om de veiligheid te waarborgen, en
- het cliëntsysteem bereid is om eventuele hulp te vragen en te accepteren en dat ook doet zonder dat daar op gecontroleerd hoeft te worden.

Veilig Thuis informeert het cliëntsysteem en de professional die de melding maakte, over haar bevindingen op het gebied van veiligheid en veiligheidsrisico's. In het contact met de betrokkenen en met de melder:

- benoemt Veilig Thuis welke stappen Veilig Thuis het cliëntsysteem adviseert te zetten om de veiligheid te waarborgen (veiligheidsafspraken);
- benoemt Veilig Thuis met welke instelling of professional het cliëntsysteem contact kan opnemen voor hulp en ondersteuning;
- adviseert Veilig Thuis de betrokkenen en de melder om, wanneer zij (opnieuw) zorgen over de veiligheid hebben, opnieuw een melding te doen bij Veilig Thuis.

De verantwoordelijkheid die Veilig Thuis draagt voor het zicht op de veiligheid van het cliëntsysteem is hiermee beëindigd.

5.1.3 Zorgen over veiligheid – Veilig Thuis draagt over aan lokale toegang

Directe overdracht na triage

Op het moment dat er zorgen zijn over de veiligheid, maar waarbij het niet noodzakelijk is dat Veilig Thuis verantwoordelijk blijft voor de noodzakelijke vervolgstappen van een melding, dan wordt de verantwoordelijkheid voor de noodzakelijke vervolgstappen van deze melding direct overgedragen aan de lokale toegang, conform het handelingsprotocol Veilig Thuis.

Overdracht na actieve bemoeienis van Veilig Thuis

Wanneer Veilig Thuis na actieve bemoeienis tot het oordeel komt dat er zorgen zijn over de veiligheid van betrokkenen en geen redenen ziet voor verdere bemoeienis vanuit Veilig Thuis, zal Veilig Thuis het dossier overdragen aan de lokale toegang. De overdracht van de casus van Veilig Thuis aan de lokale toegang vindt plaats via een overdrachtsgesprek waarbij (met voorkeur) de cliënt aanwezig is ('warme overdracht').

Veilig Thuis:

- maakt duidelijk wat de zorgen zijn en benoemt aandachtspunten van het cliëntsysteem en de lokale toegang (voorwaarden of afspraken);
- geeft een schriftelijke onderbouwing;
- spreekt (indien nodig) met de betrokkenen en met de lokale toegang af dat zij contact opnemen met Veilig Thuis als de afspraken niet of onvoldoende gerealiseerd worden en/of de veiligheid opnieuw in het geding komt.

De verantwoordelijkheid die Veilig Thuis draagt voor de veiligheid van het cliëntsysteem is hiermee beëindigd.

De gemaakte afspraken worden door Veilig Thuis inzichtelijk vastgelegd en schriftelijk gecommuniceerd naar betrokkenen en de lokale toegang.

De lokale toegang:

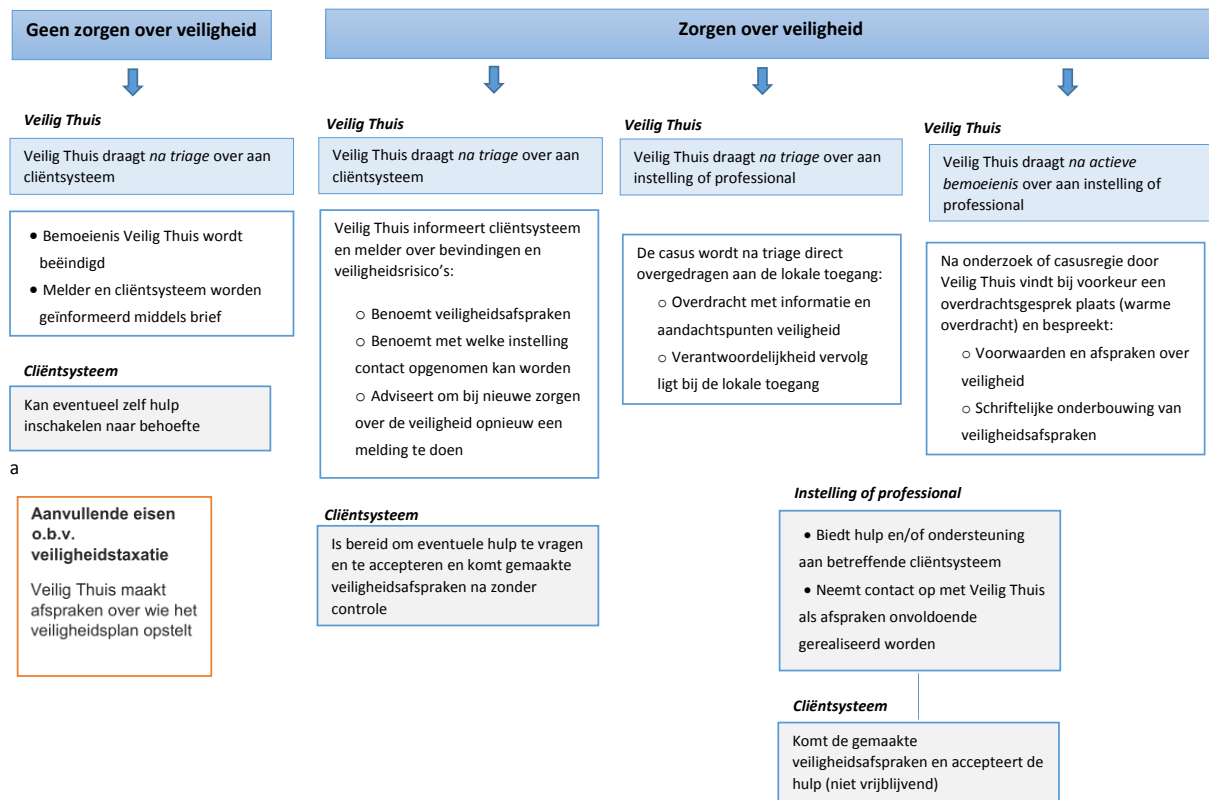
- bevestigt schriftelijk aan Veilig Thuis dat de overdracht van een zaak is ontvangen binnen één a twee werkdag(en);
- neemt de verantwoordelijkheid voor zicht op de veiligheid over na ontvangst van de melding van Veilig Thuis;
- bespreekt de inhoud van de melding met betrokkenen indien sprake is van directe overdracht door Veilig Thuis aan de lokale toegang;
- is in staat om met voldoende capaciteit uitvoering te geven aan de noodzakelijke vervolgstappen van meldingen die door Veilig Thuis worden overgedragen;
- neemt contact op met Veilig Thuis als niet aan de veiligheidsafspraken wordt gehouden en/of de professional of instelling zelf geen mogelijkheden meer ziet om de veiligheid te kunnen borgen.

Monitoren:

In principe is de afspraak dat de betreffende professional zelf verantwoordelijk is voor opschalen indien nodig en vindt er geen monitoring plaats door Veilig Thuis tenzij Veilig Thuis beoordeelt dat monitoring noodzakelijk is. Op dat moment worden er op maat afspraken gemaakt over de wijze van monitoren.

6. Uitvoering van overdracht samengevat in een werkproces

Zicht op veiligheid bij overdracht door Veilig Thuis

ADDENDUM

Bij “Richtlijnen zicht op veiligheid” in West-Brabant (versie 0.3, 13 januari 2017)

Op basis van gesprekken met en reacties van diverse uitvoerende collega's en organisaties zijn hieronder een aantal passages in de “Richtlijnen” nader toegelicht.

Dit addendum wordt up-to-date gehouden door Veilig Thuis en de centrumgemeente Breda.

Voor vragen of opmerkingen over de “Richtlijnen” of aanvullingen op dit Addendum kunt u mailen naar:

d.maas@veiligthuiswb.nl of naar hj.van.wietmarschen@breda.nl.

1. “vraaggericht werken”? (zie “Aanleiding” op blz.3)

De “Richtlijnen” en ook de wetgeving rond de Meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling eisen van iedere professional in het sociaal domein dat er actie wordt ondernomen wanneer er vermoedens of signalen van “onveiligheid” zijn, dus ook als betrokkenen zelf niet expliciet om hulp hebben gevraagd.

“Vraaggericht” betekent wel, dat het uitwerken en uitvoeren van een plan, gericht op stabiele veiligheid op langere termijn, niet *over* cliënten, maar *met* cliënten wordt gedaan, op basis van hun behoeften en hulpvragen.

2. “wie informeert de cliënt over een melding”? (zie ad 5.1.3. op blz. 12)

Bij alle meldingen informeert Veilig Thuis de betreffende cliënt over de melding (conform het handelingsprotocol VTWB):

* wanneer er sprake is van directe overdracht na triage, gebeurt dit door VTWB in de vorm van een beknopt signaal via brief, mail of telefoontje;

* wanneer er sprake is van overdracht nadat VTWB zelf na triage vervolgacties heeft ingezet, is er al persoonlijk contact met de cliënt geweest door een medewerker van VTWB.

3. “wie is op welk moment verantwoordelijk voor “zicht op veiligheid” in de casus”?

ad.3.1.2. (blz.6.)

Bedoeld is hier dat VTWB verantwoordelijk is vanaf het moment dat een melding is ontvangen.

ad. 3.3.1. (blz.7.)

Bedoeld is hier dat in geval VTWB om *advies* gevraagd wordt, de verantwoordelijkheid blijft bij degene die advies vraagt.

Wanneer sprake is van *ondersteuning* ligt het genuanceerder:

* wordt de ondersteuning door VTWB gegeven *vanuit een melding* dan ligt de verantwoordelijkheid al bij VTWB en blijft die daar ook

* wordt de ondersteuning door VTWB gegeven *op verzoek van derden*, dan blijft (net als bij een adviesvraag) de verantwoordelijkheid bij die ander.

ad. 3.3.3. (blz.8.)

Het staat in deze tekst niet expliciet vermeld, maar in alle gevallen waarbij VTWB casusregie heeft, ligt de verantwoordelijkheid bij VTWB

ad 4.2 (blz. 10.)

Hier staat in de tekst (over wachtlijsten) “*de hele keten is verantwoordelijk voor het zicht op veiligheid*”. Bedoeld is hier dat de hele keten verantwoordelijk is voor goede overdracht van de verantwoordelijkheid voor het zicht op veiligheid in een casus, zodat op ieder moment in het proces duidelijk blijft wie verantwoordelijk is.

4. “overdracht warm of koud”?

ad 3.3 en 5.1.3. (blz. 8. en blz. 12.)

In alle gevallen waarbij VTWB na triage beslist om *zelf betrokken* te blijven bij de vervolgactie (lokale ondersteuning, onderzoek, casusregie of bespreking in HGO/STSG) is daarna sprake van “warme” overdracht.

ad 3.2 en 5.1.3. (blz.7. en blz. 12-13.)

In de gevallen waarbij na triage wordt besloten tot *directe overdracht* aan een lokale professional is sprake van “koude” overdracht (met brief, mail of telefoontje).

5. “overdracht aan VTWB”? (ad 5.1.3. en ad 6. blz. 13-14.)

In het schema ad 6. is wel de overdracht van zaken van VTWB aan anderen in beeld gebracht, maar niet de omgekeerde weg:

wanneer een casus onder verantwoordelijkheid van de cliënt zelf of van een lokale professional is, kan het voorkomen dat de situatie alsnog escaleert, of dat de betrokkenen verdere medewerking weigeren. In dat geval kan een casus in overleg met VTWB worden teruggelegd bij VTWB, of kan een nieuwe melding worden gedaan.

6. “escaleren bij verschil van mening”? (ad 4.3 op blz. 11.)

Wanneer betrokkenen van VTWB en lokale professionals het niet eens zijn over de visie of aanpak in een casus, gaan ze met elkaar in gesprek. Wanneer dit niet tot overeenstemming leidt, wordt opgeschaald: er volgt dan een gesprek met de betrokken medewerkers, een of beider gedragswetenschapper/-s en hun leidinggevenden. Wanneer dit niet tot overeenstemming leidt, volgt een gesprek van betrokkenen met de betreffende gemeente. Zolang de casus in discussie is, neemt VTWB tijdelijk de verantwoordelijkheid op zich.

NB. voor het escaleren naar gemeenten is het goed wanneer er een up-to-date overzicht van contactambtenaren, wethouders en burgemeesters beschikbaar is.

7. “doorlooptijden” ?

Voor VTWB:

- * VTWB moet uiterlijk binnen 5 werkdagen na ontvangst van een melding de triage afronden

- * VTWB moet uiterlijk binnen 10 weken vervolgacties in gang gezet hebben

- * VTWB moet “wachtlIJsten” bij de regionale Stuurgroep voor Veilig Thuis WB melden, zodra de wachtlIJst niet binnen 3 weken is weg te werken.

- * VTWB moet bij een “wachtlIJst” dagelijks alle openstaande meldingen screenen op risico: bij direct gevaar volgt altijd directe interventie!.

Voor lokale professionals:

- * lokale professionals moeten binnen 2 dagen de ontvangst van een casus aan VTWB bevestigen (leesbevestiging)

- * lokale professionals moeten aan VTWB signaleren, wanneer een casus niet binnen 2 weken kan worden opgepakt